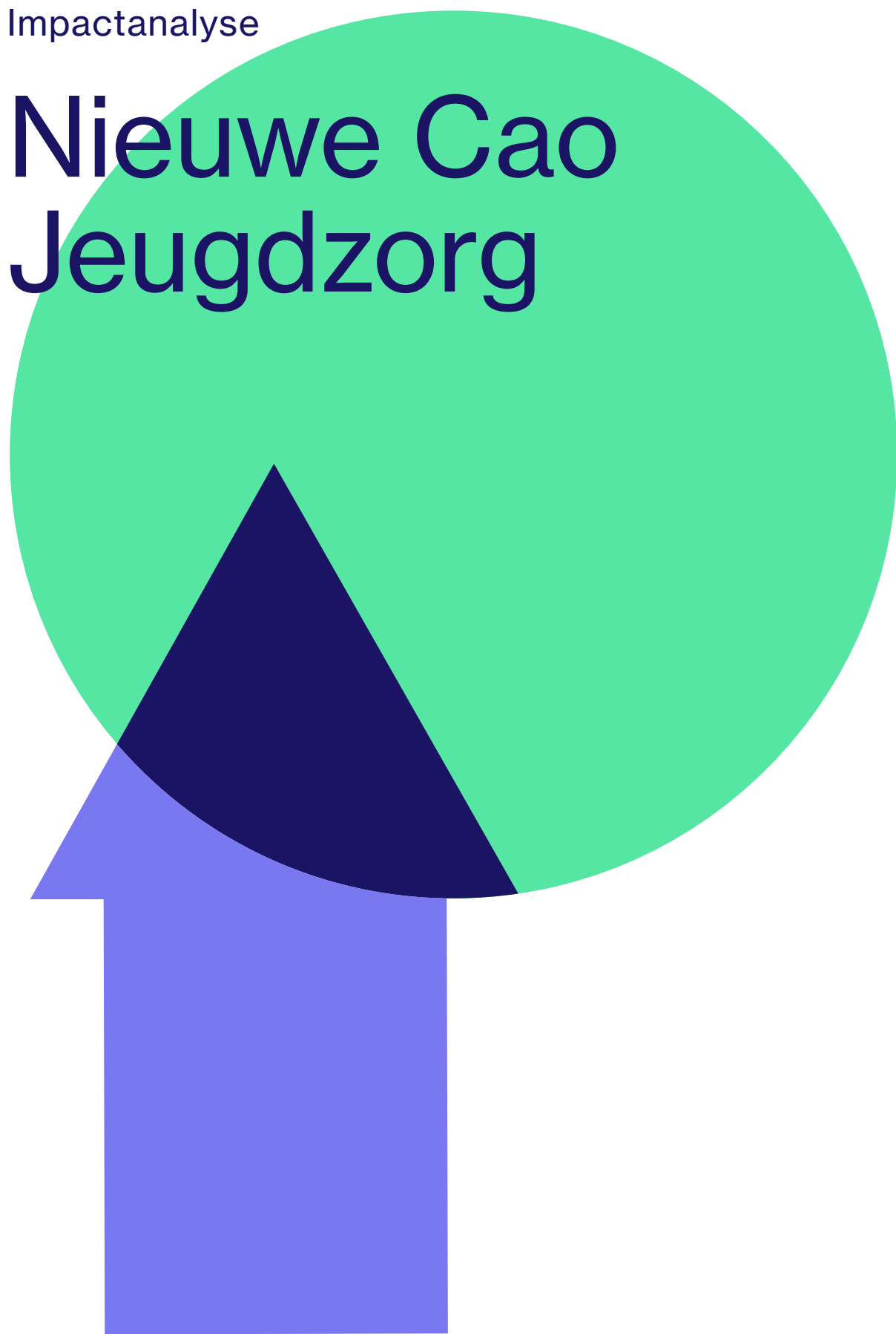

Impactanalyse

Nieuwe Cao Jeugdzorg

April 2024

Inhoud

1	Achtergrond	3
2	Kwantitatieve analyse van financiële gegevens	5
2.1	Bedrijfsresultaat en winstgevendheid	8
2.2	Negatief resultaat	9
2.3	Verhouding tussen personeelskosten en omzet	9
3	Uitvraag onder jeugdzorgaanbieders, gemeenten en regio's	11
3.1	Aanbieders	11
3.2	Gemeenten en regio's	14
4	Conclusies	16
5	Tot besluit	17
	Bijlagen	18

1 Achtergrond

Op 20 november 2023 bereikte werkgeversorganisatie Jeugdzorg Nederland een akkoord met de vakbonden over een nieuwe Cao Jeugdzorg¹. Deze nieuwe cao voorziet voor de komende twee jaar in een loonstijging van in totaal ruim 12% (8% per 1-1-2024, 1,25% per 1-7-2024 en 3% per 1-3-2025), met in 2025 mogelijk een extra inflatiecompensatie².

In de dagelijkse uitvoeringspraktijk, werkend met jeugdhulpaanbieders die financieel onder druk staan, ziet de Jeugdautoriteit (JA) onder andere door de nieuwe cao voor het jaar 2024 risico's voor de continuïteit van jeugdzorg. De loonstijging is namelijk hoger dan het indexatiepercentage voor 2024 van 6,3% dat de VNG adviseert voor de tarieven in de jeugdzorg³. Het is de vraag of aanbieders in de begroting voor 2024 voldoende rekening hebben gehouden met de loonstijging en welk indexeringspercentage gemeenten en regio's zullen gebruiken. Deze onzekerheid treedt op terwijl de financiële situatie van vooral grote jeugdzorgaanbieders hoe dan ook al kwetsbaar is: in de *Trendanalyse Financiële ontwikkelingen in de Jeugdhulpsector*, opgesteld op basis van de openbare jaarverantwoordingen van jeugdzorgaanbieders (DigiMV⁴), concludeert de JA dat de ontwikkeling van een aantal relevante (financiële) kengetallen in de jaren 2018 tot en met 2022 laat zien dat het financieel resultaat in de sector verder onder druk komt te staan⁵. De ervaringen van de JA vanuit toezicht en casuïstiek onderschrijven dit.

Om een indruk te krijgen van de continuïteitsrisico's die de loonstijging in 2024 met zich meebrengt, heeft de JA een impactanalyse uitgevoerd. Deze impactanalyse richt zich specifiek op de financiële gevolgen gedurende het jaar 2024 met als doel een indruk te krijgen van de mogelijke impact van de loonstijging op jeugdhulpaanbieders en daarmee gepaard gaande risico's voor de continuïteit op de korte termijn. Het is niet ondenkbaar dat er in 2025, bijvoorbeeld als gevolg van nacalculatie, verbeteringen optreden in de financiële situatie of dat 2023 positiever is uitgevallen dan nu voorzien, maar daar is hier geen rekening mee gehouden. De (meerjarige) ervaringen zijn immers dat een samenspel van meerdere ontwikkelingen, die zich slecht laten voorspellen, de financiële situatie beïnvloeden. Het aantal, vooral grote, aanbieders dat de JA in casuïstiek heeft stemt niet hoopvol over de continuïteit van zorg in sommige delen van Nederland, waardoor de uitgangssituatie waarin de nieuwe cao van toepassing wordt

1 [Nieuwe Cao Jeugdzorg 2024-2025 beschikbaar | Jeugdzorg werkt! \(jeugdzorg-werkt.nl\)](#)

2 [Akkoord over Cao Jeugdzorg » Jeugdzorg Nederland](#)

3 [Indexatie bij inkoop Jeugdhulp en Wmo-ondersteuning | VNG](#)

4 [DigiMV - Jaardocument Maatschappelijke Verantwoording \(desan.nl\)](#)

5 [Trendanalyse Financiële ontwikkelingen in de jeugdhulpsector](#). Cijfers in deze publicatie kunnen afwijken van hier genoemde cijfers aangezien voor de data van de impactanalyse andere groepen aanbieders geselecteerd zijn (zie ook bijlage 1).

kwetsbaar is. Het is dan zaak om eerst 2024 door te komen, voordat eventuele positieve effecten in 2025 tot een gedeeltelijke verbetering zouden kunnen zorgen.

Het onderzoek bestaat uit twee delen. Op basis van de beschikbare financiële gegevens uit de openbare jaarverantwoordingen van jeugdzorgaanbieders is een kwantitatieve analyse uitgevoerd die inzicht geeft in de mogelijke gevolgen van de loonstijging en eventuele aanvullende continuïteitsrisico's voor de sector in 2024. Ter aanvulling hierop is een uitvraag gedaan onder zowel jeugdzorgaanbieders als gemeenten en regio's om inzichtelijk te krijgen hoe zij de impact van de nieuwe cao in 2024 inschatten en hoe zij voornemens zijn hiermee om te gaan.

2 Kwantitatieve analyse van financiële gegevens

De kwantitatieve analyse geeft inzicht in mogelijke effecten van de nieuwe cao en schetst een beeld van de financiële gevolgen voor de sector bij verschillende indexatiepercentages van de tarieven voor 2024. Bij deze analyse dient het voorbehoud gemaakt te worden dat de financiële situatie over 2022 als uitgangspunt genomen is, aangezien cijfers over 2023 nog niet beschikbaar waren. Voor een gedetailleerde beschrijving van de gebruikte methode wordt verwezen naar bijlage 1. Hier wordt de methode op hoofdlijnen geschetst.

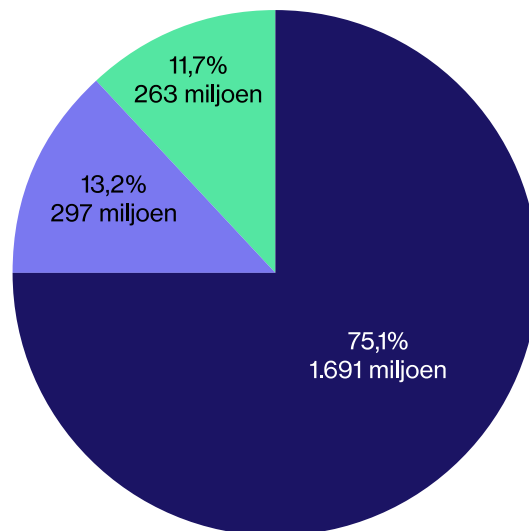
In de dataset zijn alleen aanbieders opgenomen met een minimale omzet van 80% uit de Jeugdwet. Van deze aanbieders is het aannemelijk dat de Cao Jeugdzorg van toepassing is. De aanbieders zijn op basis van hun totale omzet opgedeeld in drie verschillende groepen (tabel 1). Dit omdat jeugdzorgaanbieders afhankelijk van hun omvang grote verschillen vertonen.

Tabel 1: Groepering van jeugdzorgaanbieders

	Kleine aanbieders	Middelgrote aanbieders	Grote aanbieders
Omzet 2022	< € 2 miljoen	> € 2 miljoen en < € 10 miljoen	> € 10 miljoen
Aantal	361	88	43

De 43 grootste aanbieders genereren verreweg het grootste deel van de totale omzet van al deze aanbieders gezamenlijk:

Aandeel omzet Jeugdwet (N=492)

■ Grote aanbieders   ■ Middelgrote aanbieders   ■ Kleine aanbieders

Om een zo reëel mogelijk vertrekpunt te creëren zijn, na het samenstellen van de dataset, de financiële gegevens over 2023 gelijkgesteld aan de financiële gegevens over 2022⁶. Vervolgens is aan de hand van een vijftal scenario's doorgerekend wat het effect van de loonstijging is. Het onderscheid tussen de verschillende scenario's ligt in de hoogte van het indexatiecijfer dat op lopende contracten toegepast wordt: één scenario waarbij het door de VNG geadviseerde indexatiepercentage wordt gehanteerd en een aantal scenario's waar een hoger of lager indexatiepercentage wordt gehanteerd (tabel 2).

Tabel 2: Doorgerekende scenario's

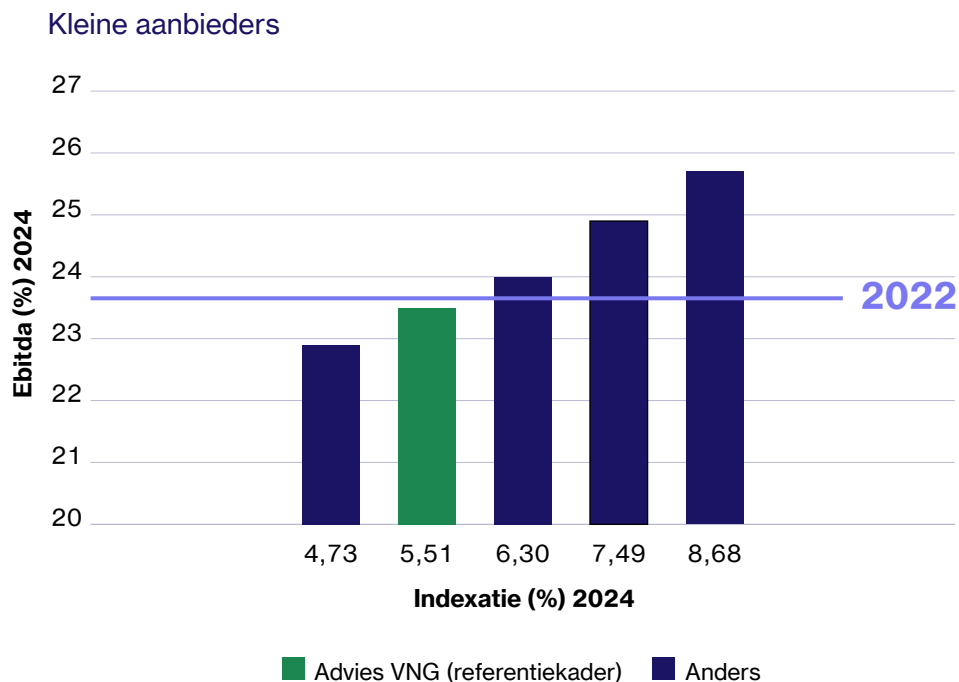
Scenario	Compensatie verschil loonstijging en geadviseerde indexatie	Reële % compensatie
1	100%	8,68% (gecombineerde indexatie van 8% en 1,25%)
2	50%	7,49%
3	0%	6,30% (door VNG geadviseerde indexatie over 2024)
4	-12,5%	5,51%
5	-25%	4,73%

Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat de effecten behoorlijk verschillen, afhankelijk van de omvang van de aanbieders. Vooral grote aanbieders ervaren effecten van de loonstijging in 2024, in relatie tot de gehanteerde indexatie, terwijl kleinere aanbieders daar minder gevoelig voor lijken te zijn. Een reden voor dit verschil kan zijn dat bij grote aanbieders het aandeel van de personeelskosten hoger is dan bij kleine of middelgrote aanbieders, waardoor de impact van de loonstijging ook hoger is. Het beeld dat de loonstijging in 2024 vooral gevolgen heeft voor grote aanbieders geldt voor alle indicatoren die doorgerekend zijn. Overigens dient te worden opgemerkt dat dit beeld mogelijk in een meerjarige context gemitigeerd kan worden door bijvoorbeeld correcties op indexaties achteraf. Dit laat echter onverlet dat de loonstijging in 2024 wel kan leiden tot aanvullende continuïteitsrisico's bij jeugdhulpaanbieders. Hieronder worden de belangrijkste resultaten van de doorgerekende scenario's weergegeven. Voor een uitvoeriger beschrijving van de resultaten wordt verwezen naar bijlage 2.

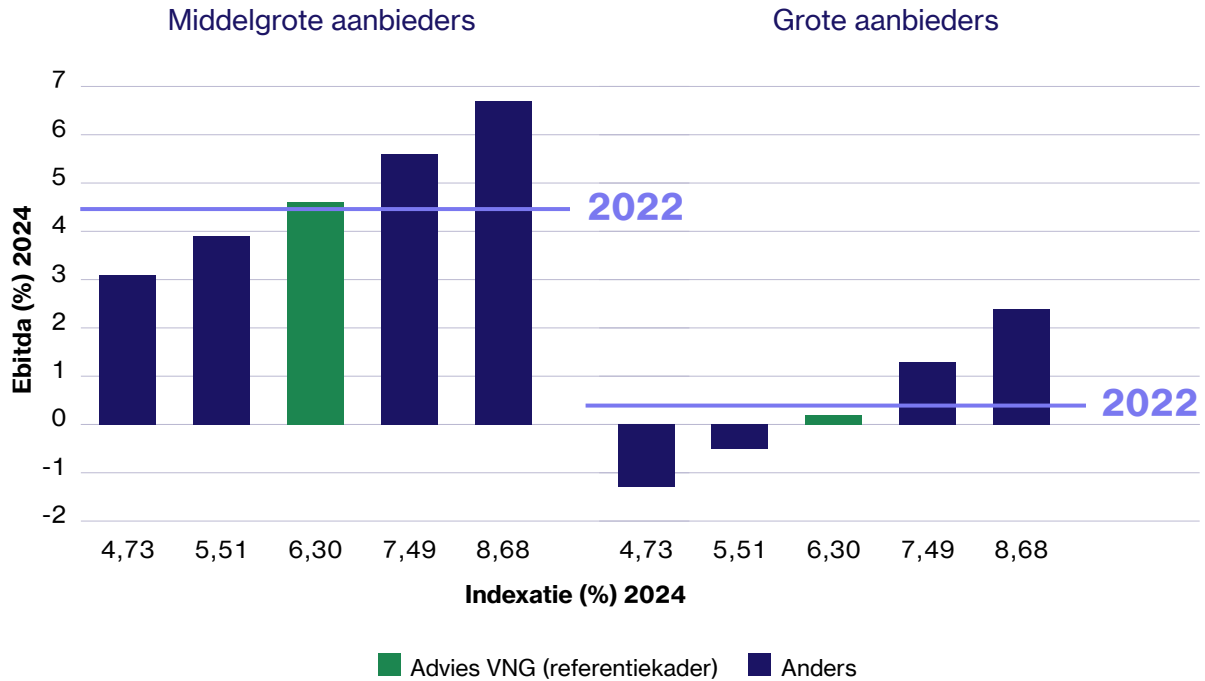
6 Het beeld van 2023 kan op onderdelen positiever zijn dan de resultaten van 2022, o.a. doordat de indexatie in dat jaar juist hoger was dan de loonstijging. Daar staat tegenover dat er genoeg andere ontwikkelingen zijn die juist de andere kant op gaan en een verslechtering suggereren voor 2023. Het construeren van een fictief boekjaar 2023 als uitgangspunt voor deze analyse zou daarom neerkomen op het stapelen van onzekerheden. Derhalve is ervoor gekozen om 2023 gelijk te stellen aan 2022.

EBITDA

Allereerst is de impact van de loonstijging op de EBITDA⁷ van jeugdzorgaanbieders doorgerekend. De EBITDA geeft een indicatie van de liquiditeitspositie van een aanbieder. Bij de grote aanbieders, waar in 2022 reeds sprake was van een krappe marge van 0,4%, daalt de EBITDA verder naar 0,2% wanneer conform het advies van de VNG wordt geïndexeerd in 2024. In dit scenario stabiliseert de EBITDA bij middelgrote aanbieders en bij kleine aanbieders is zelfs sprake van een beperkte stijging. In sommige gevallen kan sprake zijn van een indexatie lager dan de geadviseerde 6,3%, zoals ook door sommige aanbieders en gemeenten/regio's werd aangegeven in de uitvraag. In dergelijke gevallen kan de EBITDA verder dalen. Bij grote aanbieders kan dit zelfs leiden tot een negatieve EBITDA. Dit zou kunnen betekenen dat aanbieders op een bepaald moment in 2024 niet meer kunnen voldoen aan hun verplichtingen. Het kan bovendien leiden tot belemmeringen voor investeringen in bijvoorbeeld scholing, vervangingen of innovaties. In de uitvraag werd dit ook door meerdere aanbieders aangegeven.

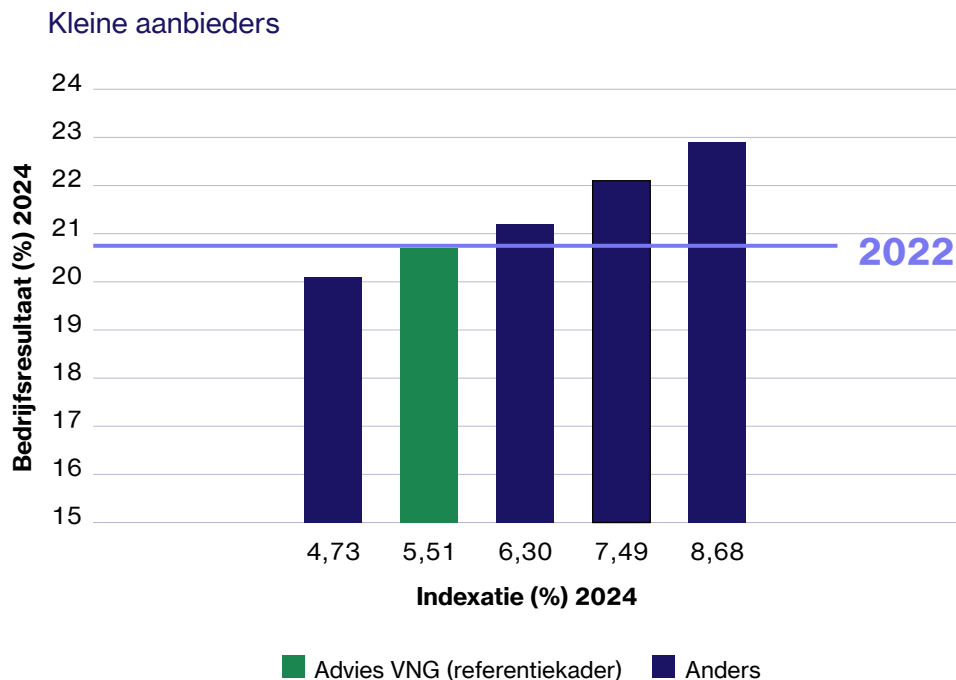

⁷ EBITDA betekent *Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization* en is een maatstaf om de operationele kasstroom van een organisatie te kwantificeren.

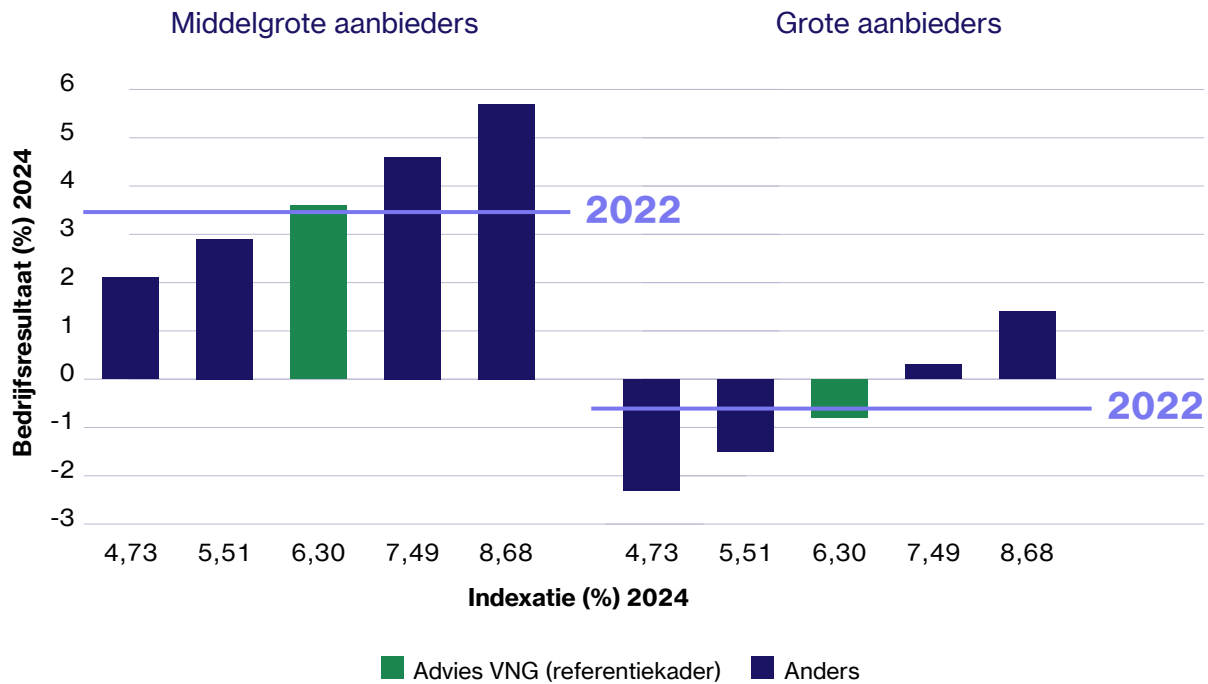

2.1 Bedrijfsresultaat en winstgevendheid

De impact van de loonstijging op het bedrijfsresultaat van aanbieders laat een patroon zien dat vergelijkbaar is met de EBITDA: bij een indexatie van 6,3% neemt het bedrijfsresultaat bij kleine aanbieders licht toe, stabiliseert het bedrijfsresultaat bij middelgrote aanbieders en is er een beperkt negatief effect zichtbaar bij grote jeugdzorgaanbieders. Bij een lager indexatiepercentage neemt het bedrijfsresultaat voor alle drie de groepen af. De impact van de loonstijging op de winstgevendheid laat een vergelijkbaar patroon zien.

2.2 Negatief resultaat

Bij een indexering van 6,3% of lager neemt de kans toe dat aanbieders een negatief resultaat boeken over 2024. In lijn met de eerder geschetste bevindingen is het beeld voor kleine aanbieders relatief gunstig. Grote en middelgrote aanbieders lijken echter vaker in de rode cijfers te belanden. Van de middelgrote aanbieders dreigt ongeveer 7% in 2024 op verlies af te stevenen. Van de grote aanbieders liet in 2022 ruim de helft een negatief resultaat zien. Dit aandeel neemt in 2024 verder toe met ruim 9% naar ongeveer 63%. Hoewel geen harde uitspraken gedaan kunnen worden over de gevolgen hiervan, is het wel de vraag in hoeverre aanbieders een negatief resultaat op kunnen vangen. Zeker wanneer dit zich gedurende meerdere opeenvolgende jaren doorzet.

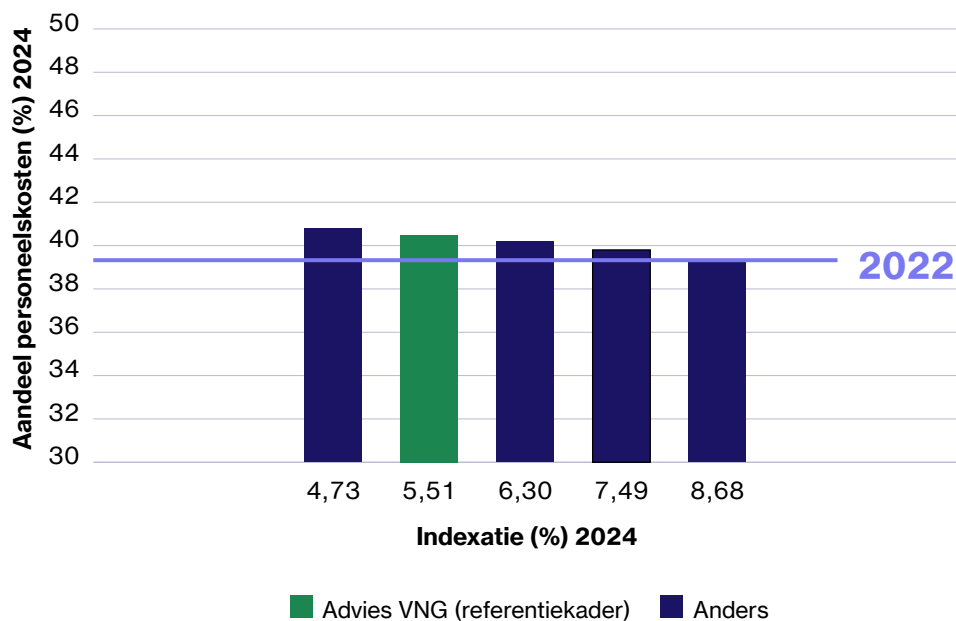
2.3 Verhouding tussen personeelskosten en omzet

De doorrekening van de verschillende scenario's laat zien dat de loonstijging effect heeft op de verhouding tussen personeelskosten en omzet. Verhoudingsgewijs nemen de personeelskosten over de hele breedte toe. Ook hier is het beeld voor grote aanbieders het minst gunstig. Bij deze groep is het aandeel van de personeelskosten hoger waardoor de impact van de loonstijging ook hoger is⁸. Dat het aandeel personeelskosten bij middelgrote en vooral kleine aanbieders lager is dan bij grote aanbieders verklaart grotendeels ook waarom zij op indicatoren als EBITDA en bedrijfsresultaat minder impact van de loonstijging ervaren.

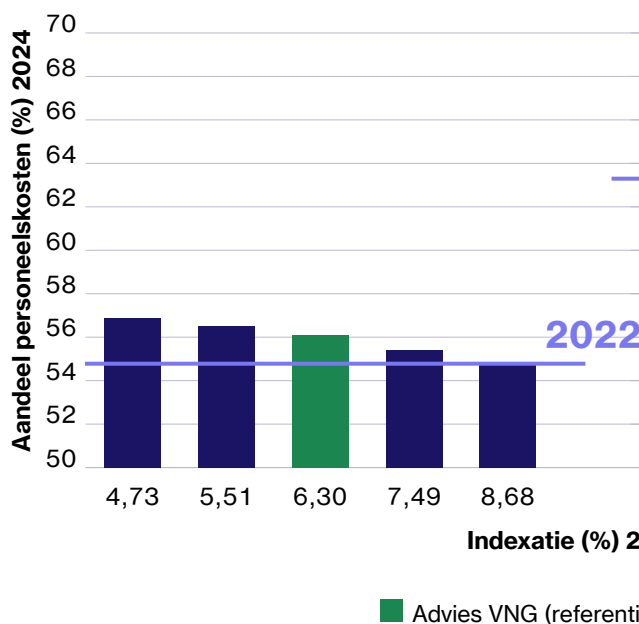
8 De personeelskosten in de doorrekeningen omvatten niet alle personeelskosten. Het bleek niet mogelijk om overige personeelskosten en PNIL mee te nemen, aangezien de data met betrekking tot deze variabelen te onvolledig en inconsistent waren.

In het scenario waarin een indexatiepercentage van 6,3% gehanteerd wordt, neemt het aandeel personeelskosten bij grote aanbieders toe van 63,2% in 2022 tot 64,6% in 2024. Procentueel lijkt dit verschil beperkt, maar gelet op het volume van grote aanbieders nemen de personeelskosten in absolute zin sterker toe dan voor kleine en middelgrote aanbieders. Het gevolg is dat de marges voor grote aanbieders vermoedelijk verder afnemen. Naar verhouding hebben kleine aanbieders relatief lage personeelskosten. Ter vergelijking: bij middelgrote aanbieders stijgt het aandeel personeelskosten van 54,8% naar 56,1% en bij kleine aanbieders van 39,3% naar 40,2%.

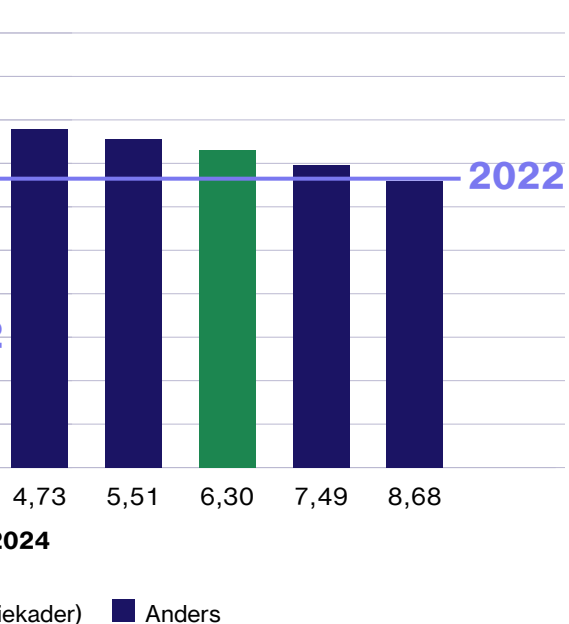
Kleine aanbieders

Middelgrote aanbieders

Grote aanbieders

3 Uitvraag onder jeugdzorgaanbieders, gemeenten en regio's

Ter aanvulling op de kwantitatieve analyse is een uitvraag gedaan onder jeugdzorgaanbieders (bijlage 6) en gemeenten en regio's (bijlage 7). De uitvraag is ingevuld door 81 aanbieders en 36 gemeenten en regio's, een respons van 25% respectievelijk 43%. Hier worden de belangrijkste resultaten op een rij gezet. Voor een meer uitvoerige beschrijving van de uitvraag en de resultaten wordt verwezen naar bijlage 3.

3.1 Aanbieders

De eerste vragen aan de aanbieders betroffen het (gemiddelde⁹) indexatiepercentage voor 2024. De meerderheid geeft aan dat een percentage tussen de 6% en 7% van toepassing is. Dit is in lijn met het door de VNG geadviseerde percentage van 6,3%. In de begroting gaat ook bijna de helft van de aanbieders uit van een indexatiepercentage tussen de 6% en 7%. Wat opvalt is dat de indexatiepercentages waar in de begroting van uitgegaan wordt, wat hoger liggen dan de daadwerkelijke (verwachte) indexatiepercentages.

Tabel 3: Met welk percentage worden (gemiddeld) voor uw organisatie de jeugdwettarieven voor 2024 geïndexeerd of verhoogd en van welk indexatiepercentage op de tarieven bent u uitgegaan bij het opstellen van uw begroting 2024?¹⁰

Indexatiepercentage	Verwachte indexatie	Verwachte indexatie	Begrote indexatie	Begrote indexatie
	Aantal respondenten	Percentage respondenten	Aantal respondenten	Percentage respondenten
<4%	2	3%	1	1%
4 - 4,9%	7	9%	6	8%
5 - 5,9%	10	13%	10	13%
6 - 6,9%	44	57%	36	46%
7 - 7,9%	10	13%	8	10%
>7,9%	4	5%	17	22%
Totaal respondenten	77	100%	78	100%

9 Veel aanbieders werken voor meerdere gemeenten/regio's en kunnen dus met verschillende indexatiepercentages te maken hebben.

10 Het totaal aantal antwoorden verschilt per vraag, omdat niet alle respondenten alle vragen beantwoord hebben.

Meer dan twee derde (71%) van de aanbieders verwacht dat de impact van de loonstijging (zeer) hoog zal zijn. Desondanks verwacht de meerderheid (72%) van de aanbieders (waarschijnlijk) niet door de nieuwe cao in financiële problemen te komen.

De aanbieders die aangaven (waarschijnlijk) wel in de problemen te komen, werd vervolgens gevraagd binnen welke termijn zij financiële problemen verwachtten. Iets minder dan de helft van deze aanbieders verwacht binnen een half jaar in de problemen te komen. Iets meer dan de helft verwacht financiële problemen op langere termijn.

Tot slot werd gevraagd hoe aanbieders anticiperen op de loonstijging en welke maatregelen zij eventueel treffen. De meest genoemde maatregel was het aanscherpen van de bedrijfsvoering. Ook veel genoemd werd in overleg treden met gemeenten of regio's om te onderhandelen over mogelijke compensatie van de loonstijging in de tarieven en het verhogen van de productiviteit. Bij dit laatste werd door meerdere aanbieders wel aangetekend dat dit tegelijk risico's met zich meebrengt voor de werkdruk en het ziekteverzuim.

“We zijn in gesprek met financiers voor betere financiële compensatie. Voor 2024 werken we met een negatieve begroting. Onder leiding van de directeur financiën wordt er gewerkt aan een plan van aanpak om het verwachte negatieve resultaat voor 2024 zoveel mogelijk te beperken. Meer focus op efficiency, productiviteit, declarabiliteit en kostenbesparing, waarbij de inhoud wel voorop blijft staan.”

“Wij hebben de productienorm intern verhoogd, medewerkers moeten nog beter schrijven op cliënt gerelateerde zaken.”

Ook werd meerdere keren besparen op overhead als maatregel genoemd. Een aantal aanbieders gaf aan bij het opstellen van de begroting al rekening te hebben gehouden met de loonstijging.

“We hebben eerder al maatregelen getroffen omdat we deze stijging wel zagen aankomen. Dus in de voorbereidingen van de begroting hadden we rekening gehouden met een stijging van 8%.”

Maatregelen die ook genoemd werden waren niet nader gespecificeerde bezuinigingen en het financieren van de door de loonstijging ontstane tekorten op de begroting uit eigen middelen. Hier werd wel bij aangetekend dat dit op de langere termijn geen houdbare oplossing is.

“Nog geen directe financiële problemen in de zin van gebrek aan liquide middelen. Wel in de zin van negatieve rentabiliteit en uitholling van het eigen vermogen.”

Enkele aanbieders zoeken de oplossing in het aanpassen van het aanbod, bijvoorbeeld het reduceren of afstoten van bepaalde activiteiten of het ontplooiën van andere activiteiten. Ook genoemd werd het verhogen van het uurtarief. Minder vaak genoemde maatregelen waren inzetten op omzetgroei, een vacaturestop, meer samenwerking met andere aanbieders zoeken en het terugdringen van het verzuim.

“Proberen te groeien in omzet en drastisch te beperken op de overheadkosten. Limiet is wel bereikt inmiddels, wat overhead besparing betreft. Doordat groeien tot op heden lukt, weten we tot op heden uit de financiële problemen te blijven.”

De algemene indruk die alle genoemde maatregelen wekken is dat het hier vooral gaat om ad-hocmaatregelen en niet om structurele oplossingen.

Er zijn ook enkele respondenten die aangaven geen problemen te ondervinden door de loonstijging. Een aantal stelt dat in 2023 de indexatie hoger was dan de loonstijging en dat daarom de extra kosten in 2024 op te vangen zijn. Enkele andere respondenten gaven aan dat zij de loonstijging kunnen compenseren door gestegen tarieven. Deze aanbieders zijn echter duidelijk in de minderheid. Veel respondenten stelden dat de situatie een grote druk zet op de mogelijkheden tot investeren in scholing en innovatie en enkele respondenten gaven ook expliciet aan dat door de gestegen kosten de kwaliteit van de zorg onder druk komt te staan.

“Bezuinigen waar mogelijk, alhoewel dat erg uitdagend is aangezien de werkdruk verhogen geen optie is en we ook risico's zien in het verminderen van de kwaliteit.”

“Het budget voor deskundigheidbevordering is hoger dan gemiddeld en deze post moet mogelijk ruimte maken wanneer begroting vanwege cao-loonstijging niet meer past.”

Tot slot gaven enkele aanbieders aan dat zij de Cao Jeugdzorg niet hanteren omdat zij hoofdzakelijk actief zijn in bijvoorbeeld ggz of gehandicaptenzorg, maar dat in deze cao's ook sprake is van forse loonstijgingen en een achterblijvende indexatie met vergelijkbare gevolgen.

3.2 Gemeenten en regio's

Aan de gemeenten en regio's werd allereerst gevraagd of zij bekend zijn met het door de VNG geadviseerde indexatiepercentage. Een grote meerderheid gaf aan hiermee bekend te zijn (92%). Vervolgens werd de vraag gesteld met welk percentage de gemeente of regio de tarieven voor 2024 indexeert. Bijna driekwart gaf aan de tarieven te indexeren met een percentage tussen de 6% en 7%, in lijn met het advies van de VNG en eveneens in grote lijnen consistent met de percentages die door de aanbieders genoemd werden. Een beperkt deel stelt een lager of hoger percentage te hanteren (15% van de gemeenten/regio's respectievelijk 12% van de gemeenten/regio's). Op de vraag of gemeenten en regio's overwegen het indexatiepercentage in het licht van de nieuwe Cao Jeugdzorg aan te passen, antwoordt bijna driekwart dit niet van plan te zijn. Ruim een vijfde geeft aan dit nog niet te weten.

Ook werd gevraagd of de gemeenten en regio's zicht hebben op jeugdzorg-aanbieders die mogelijk in de problemen komen door de nieuwe cao. Bijna alle gemeenten en regio's gaven aan hier (gedeeltelijk) zicht op te hebben. Een aantal respondenten stelde met name cruciale aanbieders of aanbieders waarvoor zij de accounthoudende gemeente of regio zijn, nadrukkelijker te zullen monitoren. Met aanbieders die in het licht van de loonstijging om tariefaanpassing vragen, zullen meerdere respondenten in gesprek gaan. In uitzonderlijke gevallen is er ruimte voor maatwerk in de vorm van incidentele extra middelen, maar er werd ook gesteld dat men wil vasthouden aan bestaande contractafspraken en daarom terughoudend is met eventuele aanpassing van de tarieven.

“Aanbieders die in liquiditeitsproblemen (dreigen te) komen kunnen desgewenst vragen om een maatwerkoplossing om de periode te overbruggen naar een betere liquiditeit. We zijn daarin terughoudend.”

Redenen die gemeenten en regio's geven om vast te houden aan bestaande afspraken: de eigen verantwoordelijkheid van aanbieders voor een gezonde bedrijfsvoering, het gegeven dat er vanuit het Rijk geen additionele middelen beschikbaar gesteld worden om aan de loonstijging tegemoet te komen en de ervaring dat er ook jaren zijn dat de indexatie hoger is dan de loonstijging. Dit laatste werd overigens ook door een aantal aanbieders zelf opgemerkt.

“De Cao Jeugdzorg kende in 2023 een loonsverhoging van 3%, terwijl wij voor 2023 met 5,29% hebben geïndexeerd. Per jaar kan dit verschillen. Deze verschillen moeten zorgaanbieders opvangen (plussen en minnen) met hun reserves.”

Ook werd door gemeenten en regio's gesteld dat een eventuele aanpassing van de indexatie een verantwoordelijkheid is van de landelijke partners en niet van gemeenten of regio's. Enkele respondenten stelden wel het gesprek aan te willen gaan met het Rijk over additionele middelen.

“Er is een algemene brief naar de gecontracteerde partijen uitgegaan waarin wordt aangegeven dat wij aansluiten bij de indexatie landelijk vastgesteld¹¹. Daarbij is aangegeven dat wij hen niet kunnen compenseren zolang wij niet worden gecompenseerd.”

Enkele respondenten gaven verder aan dat zij aanbieders op één of andere manier tegemoet willen komen: door nacalculatie om de gestegen loonkosten te compenseren, de bekostigingssystematiek aan te passen, een herberekening van de tarieven op basis van de nieuwe cao of door een tariefonderzoek uit te laten voeren. Tot slot werd door gemeenten en regio's opgemerkt dat het probleem dat door de loonstijging veroorzaakt wordt zich niet beperkt tot de Cao Jeugdzorg: veel jeugdzorgaanbieders hanteren de cao ggz of de cao gehandicaptenzorg die eveneens voorzien in een forse loonstijging. De Wmo 2015 laat ook een vergelijkbare ontwikkeling zien.

11 Vermoedelijk wordt hier het door de VNG geadviseerde indexatiepercentage bedoeld. Er is namelijk geen sprake van een landelijk vastgestelde indexatie.

4 Conclusies

De kwantitatieve analyse laat zien dat bij grote aanbieders de nieuwe cao ertoe kan leiden dat het rendement, de kasstroom en de investeringsruimte, die in 2022 hoe dan ook al een ongunstig beeld lieten zien, in 2024 verder verslechteren. Bij deze groep is het aandeel van de personeelskosten hoger waardoor de impact van de loonstijging ook hoger is. Het effect van de cao in een scenario waarin voor 6,3% wordt geïndexeerd – conform het advies van de VNG – is aanzienlijk te noemen: de EBITDA daalt van 0,4% naar 0,1%, het bedrijfsresultaat daalt van -0,6% naar -0,9% en het percentage aanbieders met een negatief resultaat stijgt van 53,5% naar 62,8%. In hoeverre dit zal leiden tot een grotere drieging op de continuïteit van zorg laat zich moeilijk voorspellen. Eerdere alarmerende voorspellingen¹² lijken zich (nog) niet voor te doen, maar de situatie blijft wel kwetsbaar. Mogelijkheden voor met name grote aanbieders om te innoveren of nieuwe zorgvormen te ontwikkelen worden verder beperkt.

Voor middelgrote aanbieders is het effect relatief beperkt op de EBITDA (blijft 4,4%) en winstgevendheid (blijft 3,0%). In dit scenario neemt het aantal aanbieders met een negatief resultaat wel toe van 17% naar 25%. Voor kleine aanbieders is dit scenario relatief gunstig, met een lichte verbetering ten opzichte van 2022 wat betreft zowel de EBITDA (van 23,7% naar 23,9%) als de winstgevendheid (van 18,9% naar 19,1%). Het aantal aanbieders met een negatief resultaat neemt wel licht toe (van 16,3% naar 17,2%).

Bijna driekwart van de aanbieders gaf aan dat de impact van de nieuwe cao op de eigen organisatie (zeer) hoog zal zijn. Desalniettemin verwacht eveneens bijna driekwart hierdoor niet in financiële problemen te komen. Dit lijkt misschien tegenstrijdig, maar anderzijds wijst de kwantitatieve analyse er ook op dat de impact van de loonstijging wellicht minder groot is dan verwacht zou worden.

Gemeenten en regio's gaven in grote meerderheid aan niet bereid te zijn het indexatiepercentage aan te passen in het licht van de loonstijging in de nieuwe cao. Zij stelden hier van het Rijk geen additionele middelen voor te ontvangen en wens vast te houden aan bestaande contractafspraken. De meeste gemeenten en regio's gaven wel aan dat zij jeugdzorgaanbieders die mogelijk in financiële problemen komen, gedeeltelijk in beeld hebben. Een behoorlijk aantal regio's en gemeenten stelde ook dat zij in ieder geval cruciale aanbieders nadrukkelijker zullen monitoren. Meerdere respondenten zeiden dat in uitzonderlijke gevallen incidenteel additionele middelen beschikbaar gesteld kunnen worden.

12 Zie bijvoorbeeld het onderzoek van EY '[Impact \(nieuwe\) cao voor financiële situatie jeugdzorgaanbieders](#)' uit september 2023 voor Jeugdzorg Nederland.

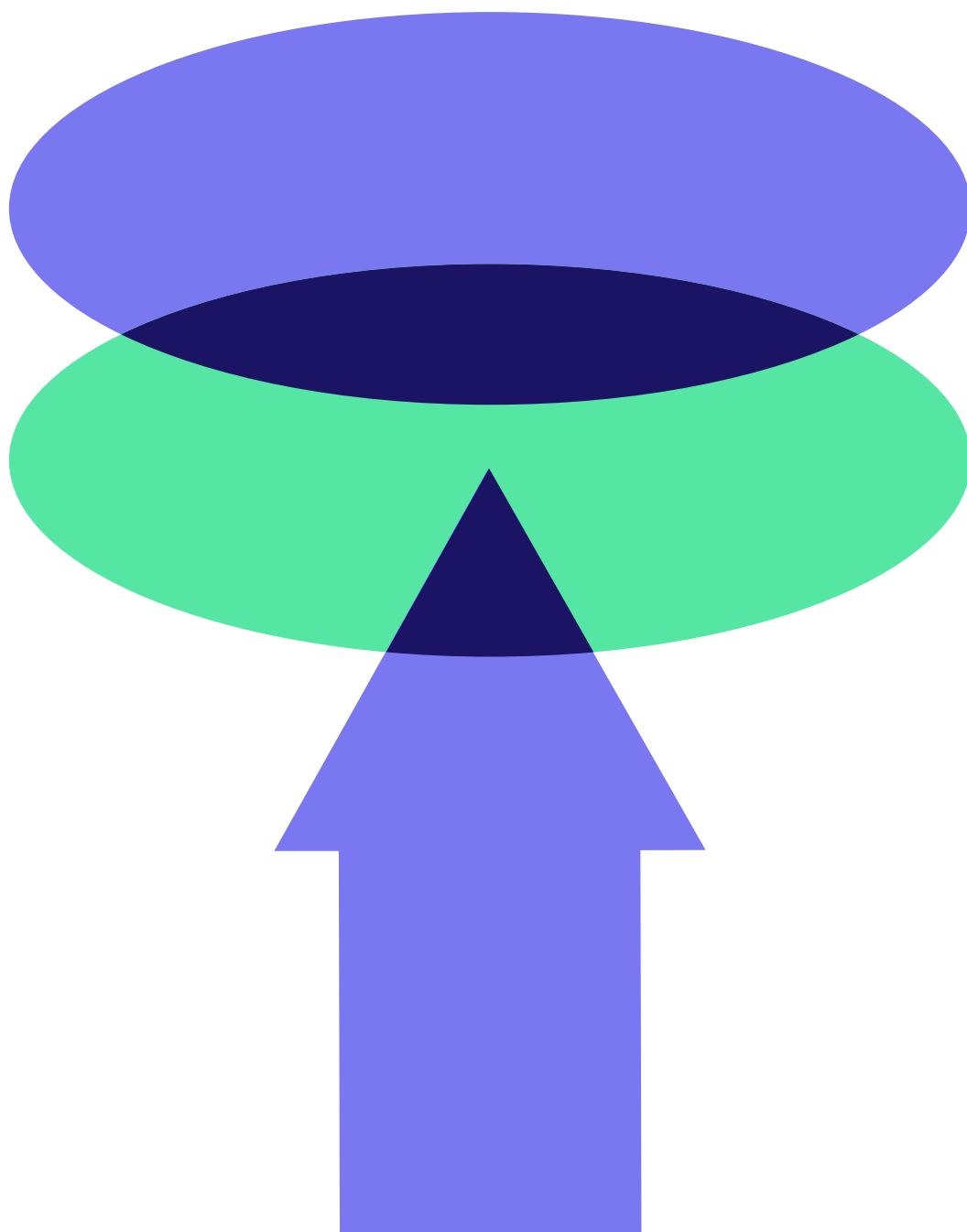

5 Tot besluit

Zowel de kwantitatieve analyse als de uitvraag wijzen erop dat de impact van de loonstijging in de nieuwe Cao Jeugdzorg wellicht minder groot is dan verwacht kon worden op basis van de discrepantie tussen loonstijging en verwachte indexatie van de tarieven. De verwachting is dan ook dat de loonstijging de meeste jeugdzorgaanbieders niet op *korte termijn* in onoverkomelijke financiële problemen brengt. Dit laat onverlet dat de nieuwe cao hoe dan ook extra kosten met zich meebrengt voor aanbieders die het financieel toch al moeilijk hebben, zoals blijkt uit de *Trendanalyse Financiële ontwikkelingen in de Jeugdhulpsector* van de JA. Aanbieders, gemeenten en regio's zullen de komende jaren hard aan de slag moeten om te voorkomen dat de continuïteit van zorg in gevaar komt. Met name de grote aanbieders, die toch al mindere resultaten realiseren dan middelgrote en kleine aanbieders, zullen naar alle waarschijnlijkheid geconfronteerd worden met (nog) kleinere marges, waardoor de ruimte voor investeringen afneemt. In de periode 2018-2022 was al sprake van een daling van de gemiddelde marge in de sector van 1,6% naar 1,1%, terwijl een marge van 2% tot 3% noodzakelijk geacht wordt¹³. Sommige aanbieders zullen wellicht ook reserves moeten aanspreken wat op de langere termijn voor financiële problemen kan zorgen en een risico voor de continuïteit betekent, zeker in het licht van de bezuinigingen waar de sector de komende jaren waarschijnlijk mee geconfronteerd wordt en die mogelijk tot een verdere druk op de tarieven leiden. De JA zal deze en andere ontwikkelingen in de sector nauwlettend blijven volgen.

13 [Trendanalyse Financiële ontwikkelingen in de jeugdhulpsector](#).

Bijlagen

Bijlage 1: Methodologische verantwoording kwantitatieve analyse financiële gegevens

Bij de kwantitatieve analyse die beoogt inzicht te geven in mogelijke effecten van de nieuwe cao en de financiële gevolgen voor de sector, is gebruikgemaakt van een dataset over het jaar 2022. Hoewel evident is dat bedrijfseconomische data over 2022 gedateerd zijn om te gebruiken als basis voor een analyse over 2024¹⁴, zijn dit de meest recente beschikbare data en de enige objectieve bron waar de analyse op gebaseerd kon worden. Daarom is het boekjaar 2023 gelijkgesteld aan 2022, om zo een zo reëel mogelijk vertrekpunt te hanteren voor de analyse over 2024¹⁵.

Er is voor gekozen om alleen aanbieders op te nemen in de dataset waarvan de totale omzet voor minimaal 80% uit opbrengsten uit de Jeugdwet bestaat, vanuit de aanname dat aannemelijk is dat bij deze aanbieders de Cao Jeugdzorg van toepassing is¹⁶. Bij het samenstellen van de dataset bleek dat de kwaliteit van de DigiMV-data niet altijd toereikend was voor deze analyse. Aanbieders zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de data en deze wisselt sterk. Zo ontbrak vaak relevante informatie, of bleken gegevens foutief of op de verkeerde plaats ingevuld. Hierdoor was een uitgebreide schoning van de data noodzakelijk. Aanbieders waar relevante gegevens ontbraken of waar de invoer evident foutief was, zijn niet opgenomen in de dataset op basis waarvan de analyse uitgevoerd is. Dit betrof voornamelijk aanbieders waarbij personeelskosten niet gespecificeerd of inconsistent gerubriceerd waren.

Na het samenstellen van de dataset is aan de hand van een vijftal scenario's geanalyseerd wat, afhankelijk van verschillende mogelijke indexatiepercentages, het effect van de loonstijging kan zijn. Hierbij is getracht een zo reëel mogelijk beeld te schetsen van de financiële gevolgen van de nieuwe cao voor jeugdzorg-aanbieders en de mogelijke effecten voor de continuïteit van de jeugdzorg. Hier dient bij aangetekend te worden dat bijvoorbeeld een verwacht negatief resultaat niet noodzakelijkerwijs iets zegt over risico's op discontinuïteit. Het is echter wel reëel om dergelijke parameters als indicatief voor risico's op discontinuïteit te zien, zoals bij financiële monitoring gebruikelijk.

- 14 Hoewel de nieuwe Cao Jeugdzorg de jaren 2024 en 2025 beslaat, is het effect op het jaar 2025 buiten beschouwing gelaten in deze impactanalyse. De doelstelling was om een beeld te schetsen van mogelijke (aanvullende) continuïteitsrisico als gevolg van de loonstijging in specifiek 2024.
- 15 Weliswaar is de indexatie van de tarieven in 2023 hoger dan de cao-stijging in dat jaar, er zijn genoeg indicaties van tegenvallende resultaten om dit voordeel niet te verbuilen. Het definitieve beeld 2023 kan pas in het najaar 2024 opgesteld worden als de (meeste) jaarrekeningen opgesteld en gepubliceerd zijn.
- 16 Op dit punt werd duidelijk dat de DigiMV-data beperkingen kennen. Bij een groot deel van de instellingen bleek de omzet Jeugdwet niet gespecificeerd te zijn in de opgave over het jaar 2022. Om deze reden is de selectie van de aanbieders in de dataset (minimaal 80% Jeugdwet in 2022) gedaan op basis van de data over 2021, omdat deze informatie over dit jaar wel beschikbaar was.

De aanbieders in de dataset waarop de analyse is uitgevoerd, zijn opgedeeld in drie verschillende clusters, gebaseerd op de totale omzet over 2022:

	Kleine aanbieders	Middelgrote aanbieders	Grote aanbieders
Omzet 2022	< € 2 miljoen	> € 2 miljoen en < € 10 miljoen	> € 10 miljoen
Aantal	361	88	43

Bovenstaande clustering is toegepast omdat, afhankelijk van de omvang, jeugdzorgaanbieders grote verschillen vertonen – niet alleen ten aanzien van de omzet, maar op vrijwel elk onderdeel van de organisatie. Zo is de looncomponent bij grote aanbieders relatief gezien behoorlijk groter dan bij kleine aanbieders door onder meer een hogere overhead en een complexere zorginhoud. Daarom is uitgegaan van deze grofmazige onderverdeling.

Van alle aanbieders die zijn opgenomen in de uiteindelijke dataset zijn de volgende gegevens (over 2022) gebruikt voor de analyse¹⁷:

- Eigen vermogen
- Totale activa
- Totale omzet
- Omzet Jeugdwet (mits beschikbaar over 2022, anders over 2021)
- Personeelskosten: lonen, sociale premies en pensioenlasten (exclusief PNIL en overige personeelskosten)
- Afschrijvingskosten
- Resultaten: bedrijfsresultaat, resultaat voor belastingen, resultaat na belastingen

Het bleek niet mogelijk om overige personeelskosten en PNIL mee te nemen in de personeelskosten. De gegevens over deze kosten bleken te onvolledig en inconsistent. Achteraf bezien is dit niet beschouwd als een gemis, aangezien het vermoeden bestaat dat er geen één-op-één relatie bestaat tussen de loonstijging enerzijds en PNIL-kosten en overige personeelskosten anderzijds.

Ten behoeve van de kwantitatieve analyse zijn verschillende scenario's gedefinieerd. Het onderscheid tussen deze scenario's ligt in de hoogte van het indexatiecijfer dat op een lopend contract toegepast wordt. Specifiek is gekeken naar de mogelijke effecten wanneer regio's of gemeenten zouden afwijken van het door de VNG geadviseerde indexatiepercentage¹⁸. De volgende scenario's zijn hierbij doorgerekend:

¹⁷ Verschillende gegevens zijn herleid op basis van de DigiMV-data, te weten: solvabiliteit, overige bedrijfskosten (alle operationele kosten niet zijnde personeelskosten; wel inclusief PNIL kosten en overige personeelskosten), EBITDA, financiële baten/lasten en belastingcomponent uit de winst-/verliesrekening.

¹⁸ Het door de VNG geadviseerde indexatiepercentage is gebaseerd op de OVA (Overheidsbijdrage arbeidsontwikkeling) en de PPC (Prijs particuliere consumptie).

Scenario	Compensatie verschil loonstijging en geadviseerde indexatie	Reële % compensatie
1	100%	8,68% (gecombineerde indexatie van 8% en 1,25%)
2	50%	7,49%
3	0%	6,30% (door VNG geadviseerde indexatie over 2024)
4	-12,5%	5,51%
5	-25%	4,73%

Scenario 4 en 5 zijn geformuleerd omdat sprake kan zijn van een (overeengekomen) gedeeltelijke toepassing van de geadviseerde indexatie, of een alternatieve methodiek die leidt tot een lagere feitelijke indexatie dan het advies van de VNG. De bedoeling is om een beeld te schetsen van de financiële gevolgen die lagere indexatiepercentages kunnen hebben.

Om tot een passend uitgangspunt te komen voor de verwachte effecten van de loonstijging in 2024, is voor het boekjaar 2023 (waarvan feitelijke gegevens op het moment van schrijven nog niet beschikbaar waren) uitgegaan van de situatie in 2022. Het is evident dat ook in 2023 wijzigingen zichtbaar zullen zijn in de financiële situatie van instellingen. Het bleek echter niet mogelijk om hier een objectieve inschatting van te maken. Om die reden is 2023 gelijkgesteld aan 2022, het laatste jaar waarover data beschikbaar zijn.

Vervolgens zijn de bovengenoemde scenario's doorgerekend, waarbij de assumptie is dat alle overige variabelen in 2024 gelijk zullen blijven. Voor elk scenario heeft dit geleid tot een beeld ten aanzien van mogelijke financiële resultaten, beschikbare EBITDA en gevolgen voor de solvabiliteit van aanbieders. Daarbij is per cluster in beeld gebracht wat de mogelijke effecten zijn.

De verschillende indexatiepercentages, zoals gedefinieerd in de verschillende scenario's, zijn bij elke aanbieder doorgerekend op de omzetcomponent. Omwille van de reproduceerbaarheid is dit indexatiepercentage op de totale omzet doorgerekend, ook wanneer een aanbieder voor een klein deel opbrengsten heeft uit andere financieringsstromen. Vervolgens zijn de effecten van de loonstijging doorgerekend op het onderdeel personeelskosten (lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenlasten). Ten aanzien van alle overige bedrijfskosten (inclusief PNIL en overige personeelskosten) is voor 2024 uitgegaan van een lagere indexatie van 2,7%, gebaseerd op de inflatie geharmoniseerde consumentenprijsindex zoals becijferd door het CPB voor 2024¹⁹.

Bovenstaande methodiek heeft geresulteerd in een doorkijk op de resultaten van aanbieders, gecorrigeerd voor de gevolgen van de gehanteerde indexatie (zoals beschreven in de verschillende scenario's). De volgende uitkomsten zijn daarbij opgeleverd:

- EBITDA (bedrijfsresultaat + afschrijvingskosten)
- Winstgevendheid en bedrijfsresultaat
- Percentage negatief resultaat
- Aandeel personeelskosten ten opzichte van totale omzet
- Solvabiliteit

Bijlage 2: Resultaten kwantitatieve analyse van financiële gegevens

EBITDA

De impact van de loonstijging op de EBITDA van jeugdzorgaanbieders wisselt afhankelijk van de omvang van de aanbieder (tabel 1). Bij kleine aanbieders was in 2022 sprake van een ruime EBITDA, die met een indexatie van 6,3% in 2024 zelfs iets stijgt. Bij middelgrote aanbieders stabiliseert de EBITDA ten opzichte van 2022 wanneer in 2024 met 6,3% wordt geïndexeerd. Daarentegen was er bij de grote aanbieders reeds sprake van een krappe EBITDA marge van 0,4% in 2022, die verder lijkt te dalen naar 0,2% wanneer conform het advies van de VNG wordt geïndexeerd in 2024.

Tabel 1: effecten op de EBITDA voor 2024

	Klein	Middelgroot	Groot
2022	23,7%	4,4%	0,4%
2024 - indexatie 8,68%	25,7%	6,7%	2,4%
2024 - indexatie 7,49%	24,9%	5,6%	1,3%
2024 - indexatie 6,30%	24,0%	4,6%	0,2%
2024 - indexatie 5,51%	23,5%	3,9%	-0,5%
2024 - indexatie 4,73%	22,9%	3,1%	-1,3%

In sommige gevallen kan er echter sprake zijn van een indexatie lager dan de door de VNG geadviseerde 6,3% (dit werd ook aangegeven door sommige aanbieders en gemeenten/regio's in de uitvraag; zie tabellen 1 en 3 in bijlage 3). Opvallend is het beeld dat de EBITDA in dat geval aanzienlijk kan dalen. Zeker bij grote aanbieders kan dit leiden tot negatieve kasstroomeffecten en is zelfs een negatieve EBITDA mogelijk. Het beeld ontstaat dat, zeker voor grote aanbieders, de druk op de kasstroom toeneemt bij indexaties onder of ter hoogte van het VNG advies. Aangezien veel financiële instellingen EBITDA ratio's gebruiken, kan dit tevens leiden tot meer discussies met geldverstrekkers. Namelijk, wanneer de EBITDA te ver zakt kunnen aanbieders mogelijk niet meer voldoen aan financieringsvoorwaarden. Ook kan dit leiden tot belemmeringen voor het doen van investeringen in bijvoorbeeld scholing, vervangingen of innovaties.

Winstgevendheid en bedrijfsresultaat

De potentiële impact van de loonstijging op de winst van aanbieders in 2024 laat een vergelijkbaar patroon zien (tabel 2): ten opzichte van 2022 en bij een indexatie van 6,3% in 2024, neemt de winst bij kleine aanbieders licht toe, stabiliseert de winstgevendheid bij middelgrote aanbieders en is er een negatief effect bij grote jeugdzorgaanbieders waar de winstgevendheid verder afneemt. Bij een indexatie lager dan de door de VNG geadviseerde 6,3% neemt de winstgevendheid voor alle drie de groepen af. De impact van de loonstijgingen op het bedrijfsresultaat laat een vergelijkbaar patroon zien (tabel 3).

Tabel 2: Effecten op de winstgevendheid voor 2024

	Klein	Middelgroot	Groot
2022	18,9%	3,0%	-0,5%
2024 - indexatie 8,68%	20,9%	5,3%	1,5%
2024 - indexatie 7,49%	20,1%	4,2%	0,4%
2024 - indexatie 6,30%	19,2%	3,2%	-0,7%
2024 - indexatie 5,51%	18,7%	2,5%	-1,5%
2024 - indexatie 4,73%	18,1%	1,7%	-2,2%

Tabel 3: Effecten op het bedrijfsresultaat voor 2024

	Klein	Middelgroot	Groot
2022	20,8%	3,4%	-0,6%
2024 - indexatie 8,68%	22,9%	5,7%	1,4%
2024 - indexatie 7,49%	22,1%	4,6%	0,3%
2024 - indexatie 6,30%	21,2%	3,6%	-0,8%
2024 - indexatie 5,51%	20,7%	2,9%	-1,5%
2024 - indexatie 4,73%	20,1%	2,1%	-2,3%

Negatief resultaat

Bij een indexering van 6,3% of lager neemt de kans toe dat aanbieders een negatief resultaat boeken over 2024 (tabel 4). In lijn met de bevindingen voor EBITDA, winstgevendheid en bedrijfsresultaat, is het beeld voor kleine aanbieders relatief gunstig. Grote en middelgrote aanbieders belanden echter vaker in de rode cijfers ten opzichte van 2022. Hoewel de gemiddelde winstgevendheid stabiliseert voor middelgrote aanbieders, dreigt toch zo'n 8% op verlies af te stevenen bij een indexatie van 6,3% in 2024. Ook hier is het effect van de loonstijgingen het grootst voor grote aanbieders, waar ook in 2022 al ruim de helft een negatief resultaat liet zien: bij een indexatie van 6,3% in 2024 neemt het aandeel grote aanbieders met een negatief resultaat verder toe met 9,3% naar 62,8%. Op basis van deze analyse kunnen geen uitspraken gedaan worden over de gevolgen hiervan, maar het is de vraag in hoeverre aanbieders een negatief resultaat op kunnen vangen, zeker wanneer dit zich gedurende meerdere opeenvolgende jaren zou doorzetten.

Tabel 4: percentage aanbieders met een negatief resultaat voor 2024

	Klein	Middelgroot	Groot
2022	16,3%	17,0%	53,5%
2024 - indexatie 8,68%	12,5%	13,6%	34,9%
2024 - indexatie 7,49%	13,9%	17,0%	48,8%
2024 - indexatie 6,30%	16,9%	23,9%	62,8%
2024 - indexatie 5,51%	19,1%	26,1%	69,8%
2024 - indexatie 4,73%	21,1%	34,1%	79,1%

Verhouding tussen personeelskosten en omzet

De loonstijging zal effect hebben op de verhouding tussen personeelskosten en de (totale) omzet. Verhoudingsgewijs lijken de personeelskosten over de hele breedte toe te nemen (tabel 5). Ook hier is het beeld voor grote aanbieders het minst gunstig. Procentueel lijkt het verschil misschien beperkt, maar gelet op het volume van grote aanbieders nemen de personeelskosten in absolute zin sterker toe dan voor kleine en middelgrote aanbieders. Het gevolg is dat de marges voor grote aanbieders vermoedelijk verder verkleinen. Naar verhouding kennen kleine aanbieders relatief lage personeelskosten. Bij grote aanbieders liggen de personeelskosten ten opzichte van de omzet structureel hoger. Hier lijkt dus sprake van een logisch verband: hoe hoger het aandeel personeelskosten, hoe groter de impact van de loonstijging.

Tabel 5: Effecten op de verhouding personeelskosten en omzet voor 2024

	Klein	Middelgroot	Groot
2022	39,3%	54,8%	63,2%
2024 - indexatie 8,68%	39,3%	54,8%	63,2%
2024 - indexatie 7,49%	39,8%	55,4%	63,9%
2024 - indexatie 6,30%	40,2%	56,1%	64,6%
2024 - indexatie 5,51%	40,5%	56,5%	65,1%
2024 - indexatie 4,73%	40,8%	56,9%	65,6%

Solvabiliteit

Er is getracht inzicht te geven in de ontwikkeling van de solvabiliteit in 2024, op basis van het voorspelde resultaat na belasting in de verschillende scenario's. Echter, de gekozen methode heeft geleid tot data die grote variaties liet zien. Het blijkt ingewikkeld een goede inschatting te maken van de ontwikkeling van het balanstotaal door de jaren heen, een onmisbaar onderdeel van de berekening van de solvabiliteit. Hierdoor ontstonden afwijkingen van de solvabiliteit ten opzichte van de DigiMV-data uit 2022 die dermate groot waren dat dit ten koste ging van de kwaliteit en dus de voorspellende waarde van de gegenereerde data. Om die reden is besloten de solvabiliteit buiten beschouwing te laten in de impactanalyse.

Bijlage 3: Uitvraag onder jeugdzorgaanbieders, gemeenten en regio's

Methode

Een korte uitvraag voor jeugdzorgaanbieders (bijlage 6) en gemeenten en regio's (bijlage 7) is op 22 december 2023 per e-mail verstuurd. De uitvragen bestonden beiden uit zes vragen: vijf gesloten vragen en een open vraag die de mogelijkheid bood voor nadere toelichting. De uitvraag is verzonden aan (contactpersonen van) 321 jeugdzorgaanbieders en (contactpersonen van) 83 gemeenten en regio's uit het adressenbestand van de JA. Op 18 januari 2024 was de uitvraag ingevuld door 81 aanbieders en 36 gemeenten en regio's, een respons van 25% respectievelijk 43%. De antwoorden op de gesloten vragen zijn kwantitatief geanalyseerd met behulp van Microsoft Excel (versie 2302) en de antwoorden op de open vragen zijn kwalitatief geanalyseerd met behulp van ATLAS.ti (versie 8.2.33.0).

Uitkomsten

Voor de uitvraag die gehouden is ter aanvulling op de kwantitatieve analyse zijn jeugdzorgaanbieders benaderd die binnen de scope van het toezicht van de JA vallen, dat wil zeggen aanbieders met een omzet van meer dan €2 miljoen op jeugdzorg. Een behoorlijk deel van deze aanbieders is niet alleen actief in de jeugdzorg, maar ook in bijvoorbeeld ggz of gehandicaptenzorg²⁰. Voor veel van deze aanbieders is jeugdzorg maar een (heel) beperkt deel van het portfolio en vaak is op deze aanbieders dan ook een andere cao van toepassing dan de cao jeugdzorg. Dit blijkt ook uit reacties op de uitvraag en verklaart mogelijk ook de lagere respons van aanbieders in vergelijking met gemeenten en regio's. Negen aanbieders gaven in een reactie aan dat de Cao Jeugdzorg niet op hen van toepassing is en dat zij om die reden de uitvraag niet hebben ingevuld. Enkele tekenden hier ook bij aan dat in de cao's ggz en gehandicaptenzorg eveneens sprake is van een forse loonstijging en daarbij achterblijvende indexatie, waardoor ook jeugdzorgaanbieders op wie deze cao's van toepassing zijn in financiële problemen kunnen komen. Hierbij werd tegelijk de vraag gesteld waarom de impactanalyse zich beperkt tot de Cao Jeugdzorg. Enkele gemeenten en regio's gaven aan dat zij veel te maken hebben met jeugdzorgaanbieders op wie niet de Cao Jeugdzorg, maar de cao ggz²¹, de cao gehandicaptenzorg²² of de cao vvt²³ van toepassing is. Een overzicht van de loonstijgingen in de verschillende cao's is opgenomen in bijlage 4.

20 [Rapport Financiering jeugdzorg bij combinatie-instellingen | Rapport | Jeugdautoriteit](#)

21 [Akkoord over aanvullende loonsverhoging ggz \(denederlandseggz.nl\)](#)

22 [CAO gehandicaptenzorg | salaris uurloon uitkering \(salaris-informatie.nl\)](#)

23 [Nieuwe CAO VVT: loonsverhoging, reiskostenvergoeding, zzp'ers tweede keus bij roostering - TVV \(tvvtotaal.nl\)](#)

Uit de toelichtingen blijkt overigens dat sommige aanbieders die een andere cao hanteren, de vragenlijst toch ingevuld hebben. Zij motiveerden dit door te stellen dat de cao's die wel van toepassing zijn (ggz en gehandicaptenzorg) voorzien in loonstijgingen die vergelijkbaar zijn met de Cao Jeugdzorg en dat derhalve de impact ook vergelijkbaar is. De antwoorden van deze aanbieders zijn daarom toch meegenomen in de resultaten, ook omdat de resultaten niet wezenlijk anders zouden zijn geweest indien deze niet meegenomen waren (zie bijlage 5 voor een uitsplitsing van de resultaten naar van toepassing zijnde cao).

“De Cao Jeugdzorg is niet van toepassing op onze instelling; wij werken met de cao ggz. Deze enquête is ingevuld alsof het de cao ggz betreft.”

Achteraf gezien was het dan ook wellicht verdedigbaar geweest om de impact van de loonstijgingen in de cao's ggz en gehandicaptenzorg ook mee te nemen in deze impactanalyse.

De eerste vraag betrof het (gemiddelde) indexatiepercentage voor 2024. Zoals te zien in tabel 1 gaf de meerderheid van de aanbieders aan dat een percentage tussen de 6% en 7% van toepassing is. Dit is in lijn met het door de VNG geadviseerde percentage van 6,3%.

Tabel 1: Met welk percentage worden (gemiddeld) voor uw organisatie de jeugdwettarieven voor 2024 geïndexeerd of verhoogd?²⁴

Indexatiepercentage	Verwachte indexatie Aantal respondenten	Verwachte indexatie Percentage respondenten
<4%	2	3%
4 - 4,9%	7	9%
5 - 5,9%	10	13%
6 - 6,9%	44	57%
7 - 7,9%	10	13%
>7,9%	4	5%
Totaal respondenten	77	100%

Vervolgens werd gevraagd van welk indexatiepercentage de aanbieder was uitgegaan bij het opstellen van de begroting voor 2024.

²⁴ Het totaal aantal antwoorden verschilt per vraag, omdat niet alle respondenten alle vragen beantwoord hebben.

Tabel 2: Van welk indexatiepercentage op de tarieven bent u uitgegaan bij het opstellen van uw begroting 2024?

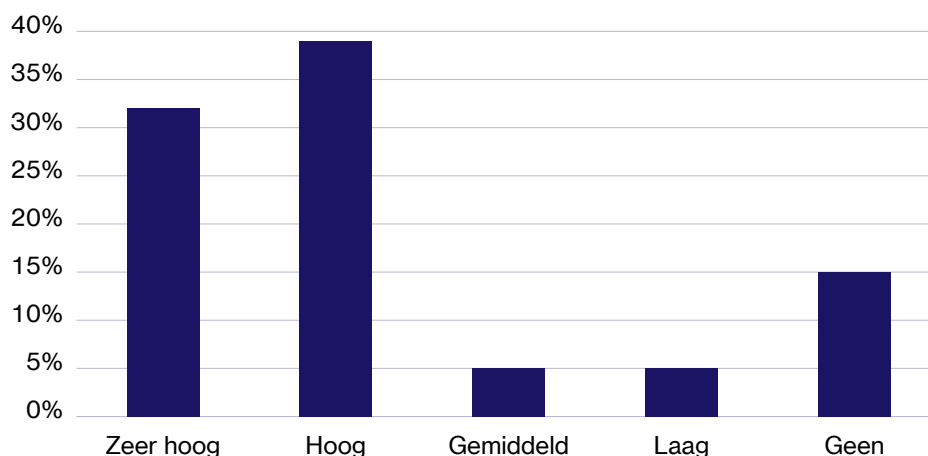
Indexatiepercentage	Begrote indexatie Aantal respondenten	Begrote indexatie Percentage respondenten
<4%	1	1%
4 - 4,9%	6	8%
5 - 5,9%	10	13%
6 - 6,9%	36	46%
7 - 7,9%	8	10%
>7,9%	17	22%
Totaal respondenten	78	100%

Bijna de helft van de aanbieders gaat uit van een indexatiepercentage tussen de 6% en 7%. Wat opvalt is dat de indexatiepercentages waar van uitgegaan wordt in de begroting, wat hoger liggen dan de daadwerkelijke (verwachte) indexatiepercentages. Zo gaat 32% van de aanbieders uit van een percentage van 7% of hoger, terwijl maar 18% aangeeft dat de tarieven met een percentage van 7% of hoger geïndexeerd worden.

Een nadere beschouwing laat zien dat 38 aanbieders een indexatiepercentage begroot hebben dat gelijk is aan het daadwerkelijke (verwachte) gemiddelde indexatiepercentage, terwijl 16 aanbieders uitgaan van een lager percentage en 23 aanbieders van een hoger percentage. Bij de aanbieders die uitgaan van een lager percentage bedroeg het verschil gemiddeld 1% (mediaan 0,6%) en bij de aanbieders die uitgaan van een hoger percentage ging het om een gemiddeld verschil van 2,1% (mediaan 2%).

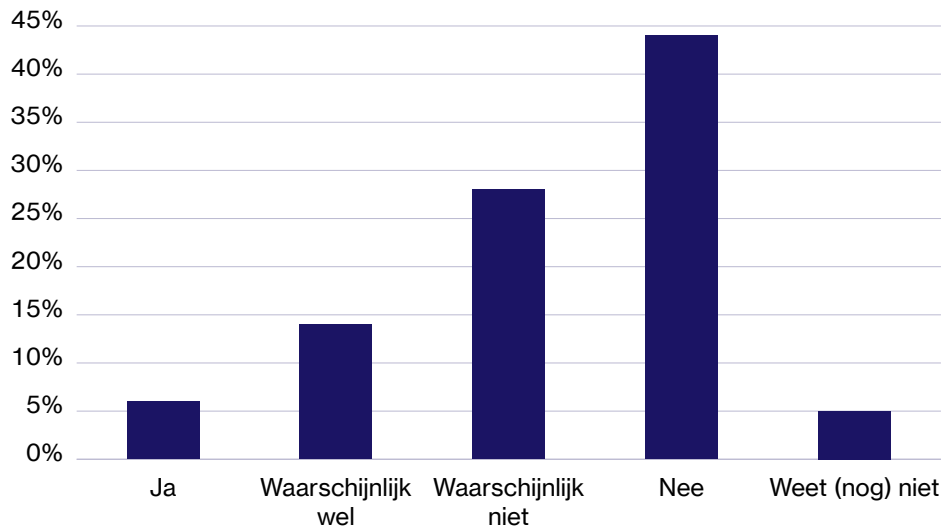
Grafiek 1 toont hoeveel impact de aanbieders verwachten van de nieuwe cao. Te zien is dat meer dan twee derde (71%) verwacht dat de impact (zeer) hoog zal zijn.

Grafiek 1: Hoe zou u de impact van de nieuwe Cao Jeugdzorg op uw exploitatie duiden? (N=81)

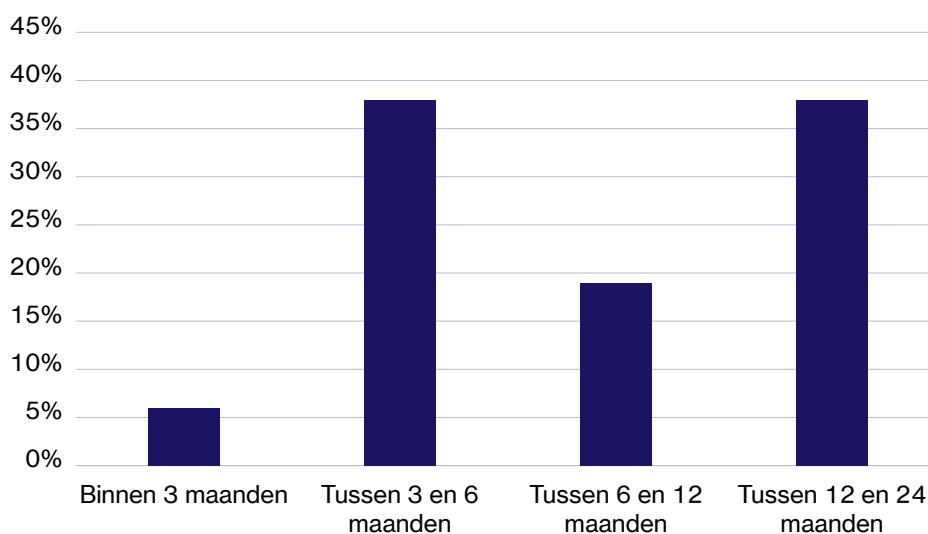
Desondanks verwacht de meerderheid (72%) van de aanbieders (waarschijnlijk) niet als gevolg van de nieuwe cao in financiële problemen te komen, zoals te zien in grafiek 2.

Grafiek 2: Kijkend naar de liquiditeitspositie van uw organisatie op dit moment, verwacht u als gevolg van de nieuwe Cao Jeugdzorg in de financiële problemen te komen? (N=79)

De aanbieders die aangaven (waarschijnlijk) wel in de problemen te komen, werd vervolgens gevraagd binnen welke termijn zij financiële problemen verwachten.

Grafiek 3: Binnen welke termijn? (N=16)

Te zien is dat iets minder dan de helft van deze aanbieders verwacht binnen een half jaar in de problemen te komen. Iets meer dan de helft verwacht financiële problemen op langere termijn.

De open vraag 'Hoe anticipeert u op de cao-loonstijging en/of welke maatregelen treft u?' werd beantwoord door 77 respondenten. De meest genoemde maatregel was het aanscherpen van de bedrijfsvoering (20). Ook veel genoemd werd in overleg treden met gemeenten of regio's om te onderhandelen over mogelijke compensatie van de loonstijging in de tarieven (17) en het verhogen van de productiviteit (14). Bij dit laatste werd door meerdere aanbieders aangetekend dat dit risico's met zich meebrengt aangaande werkdruk en ziekteverzuim.

Ook meerdere keren genoemd werd besparen op overhead (11). Een aantal aanbieders gaf aan, bij het opstellen van de begroting al rekening gehouden te hebben met de loonstijging (9).

Maatregelen die ook genoemd werden waren niet nader gespecificeerde bezuinigingen (7) en het financieren van de door de loonstijging ontstane tekorten op de begroting uit eigen middelen (5). Hier werd wel bij aangetekend dat dit op de langere termijn geen houdbare oplossing is.

Enkele aanbieders zoeken de oplossing in het aanpassen van het aanbod, bijvoorbeeld het reduceren of afstoten van bepaalde activiteiten (4) of het ontplooiën van andere activiteiten (3). Ook genoemd werd het verhogen van het uurtarief (3). Minder vaak genoemde maatregelen waren inzetten op omzetgroei (2), een vacaturestop (2), meer samenwerking met andere aanbieders zoeken (2) en het terugdringen van het verzuim (2).

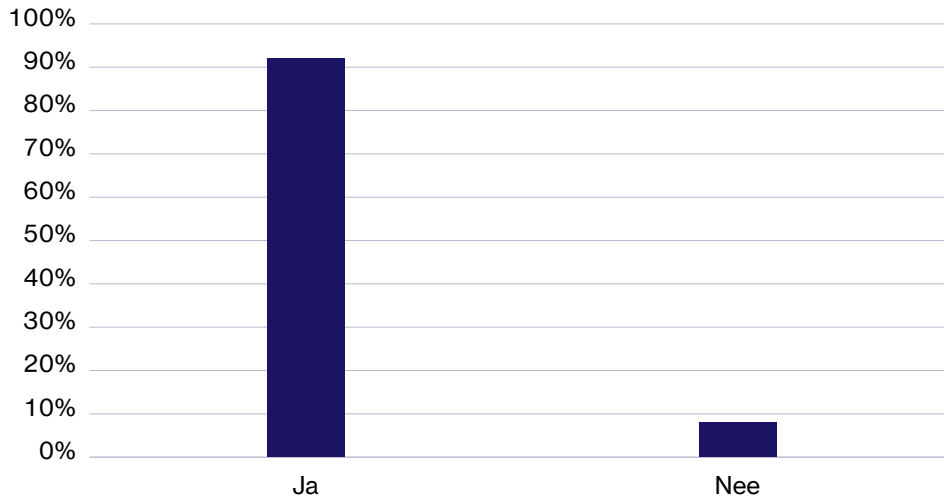
De algemene indruk die alle genoemde maatregelen wekken is dat het hier vooral gaat om maatregelen met een ad-hockarakter en niet om structurele oplossingen.

Er waren ook enkele respondenten die aangaven geen problemen te onderkennen door de loonstijging. Een aantal stelde dat in 2023 de indexatie hoger was dan de loonstijging en dat daarom de extra kosten in 2024 op te vangen zijn (3). Enkele andere respondenten gaven aan dat zij de loonstijging kunnen compenseren door gestegen tarieven (3). Deze aanbieders zijn echter duidelijk in de minderheid. Veel respondenten stelden dat de situatie een grote druk zet op de mogelijkheden tot investeren in scholing en innovatie (9) en enkele respondenten gaven expliciet aan dat door de gestegen kosten de kwaliteit van de zorg onder druk komt te staan (3).

Uitkomsten uitvraag onder gemeenten en regio's

Aan de gemeenten en regio's werd allereerst gevraagd of zij bekend zijn met het door de VNG geadviseerde indexatiepercentage. Een grote meerderheid gaf aan hier inderdaad mee bekend te zijn.

Grafiek 4: De VNG adviseert haar leden om de jeugdwettarieven voor 2024 met 6,3% te indexeren. Is dit bij u bekend? (N=36)

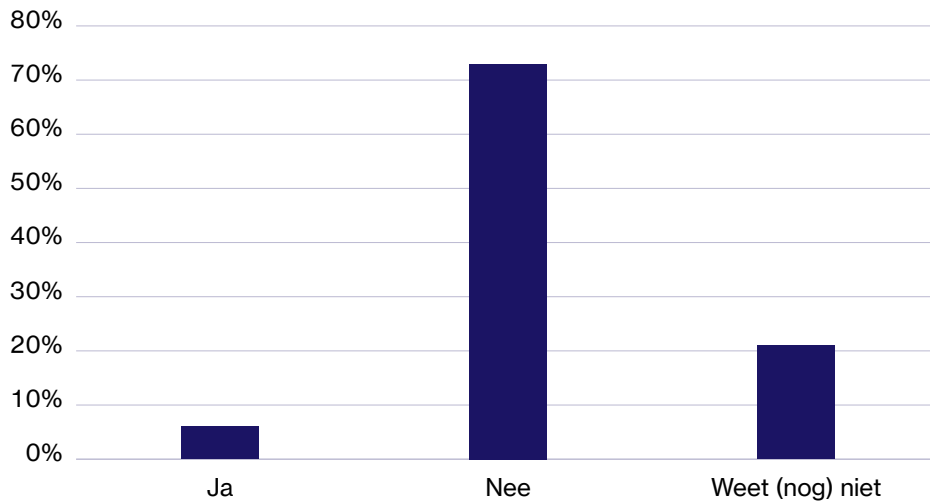
Vervolgens werd de vraag gesteld met welk percentage de gemeente of regio de tarieven voor 2024 indexeert. Zoals weergegeven in tabel 3 gaf bijna driekwart aan de tarieven te indexeren met een percentage tussen de 6% en 7%, in lijn met het advies van de VNG en eveneens in grote lijnen consistent met de percentages die door de aanbieders genoemd werden.

Tabel 3: Met welk percentage indexeert uw regio/gemeente de jeugdwettarieven voor 2024?

Indexatiepercentage	Indexatie Aantal respondenten	Indexatie Percentage respondenten
<4%	0	0%
4 - 4,9%	1	3%
5 - 5,9%	4	12%
6 - 6,9%	24	73%
7 - 7,9%	4	12%
>7,9%	0	0%
Totaal respondenten	33	100%

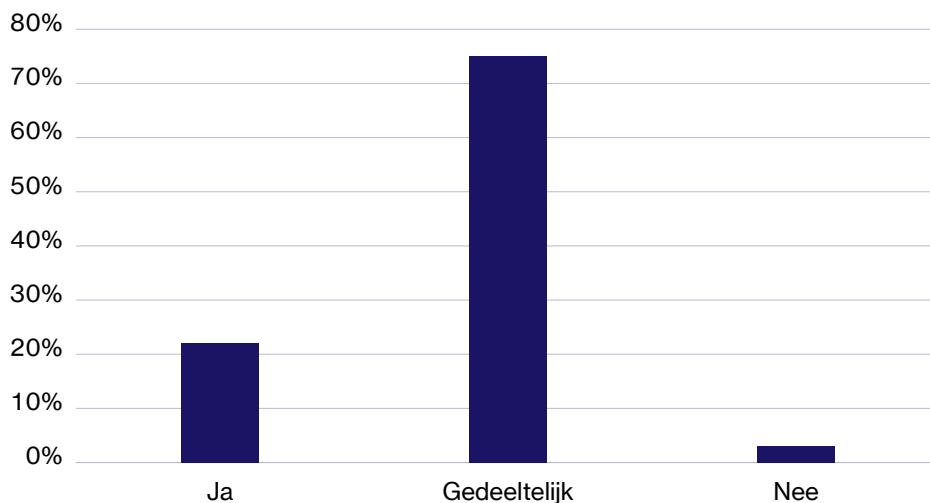
Op de vraag of gemeenten en regio's overwegen het indexatiepercentage aan te passen in het licht van de nieuwe Cao Jeugdzorg, antwoorde bijna driekwart ontkennend. Ruim een vijfde geeft aan dit nog niet te weten.

Grafiek 5: Overweegt u, gegeven de cao-loonstijging van 9,25% voor jeugdzorgwerkers in 2024 en 3% in 2025, het indexatiepercentage aan te passen? (N=33)

Ook werd gevraagd of de gemeenten en regio's zicht hebben op jeugdzorgaanbieders die mogelijk in de problemen komen door de nieuwe cao.

Grafiek 6: Heeft uw regio/gemeente de jeugdzorgaanbieders in beeld die hierdoor (mogelijk) onder extra financiële druk komen te staan of problemen krijgen met hun liquiditeit? (N=32)

Bijna alle gemeenten en regio's gaven aan hier (gedeeltelijk) zicht op te hebben.

De open vraag 'Hoe gaat uw regio/gemeente om met deze aanbieders, of is uw regio/gemeente van plan met deze aanbieders om te gaan?' werd beantwoord door 30 respondenten.

Een aantal respondenten stelde met name cruciale aanbieders of aanbieders waarvoor zij de accounthoudende gemeente of regio zijn nadrukkelijker te zullen monitoren (8). Met aanbieders die in het licht van de loonstijging om tariefaanpassing vragen, zullen meerdere respondenten in gesprek gaan (7). In uitzonderlijke gevallen is er ruimte voor maatwerk in de vorm van incidentele extra middelen (8), maar er werd ook gesteld dat men wil vasthouden aan bestaande contractafspraken en daarom terughoudend is met eventuele aanpassing van de tarieven (4).

Redenen die werden gegeven om vast te houden aan bestaande afspraken zijn dat aanbieders ook een eigen verantwoordelijkheid hebben om hun bedrijfsvoering op orde te hebben (6), dat er nu eenmaal vanuit het Rijk geen additionele middelen beschikbaar gesteld worden om aan de loonstijging tegemoet te komen (4) en dat er ook jaren zijn dat de indexatie hoger is dan de loonstijging (3). Dit laatste werd overigens ook door een aantal aanbieders zelf opgemerkt.

Ook werd gesteld dat een eventuele aanpassing van de indexatie een verantwoordelijkheid is van de landelijke partners en niet van gemeenten of regio's (2). Enkele respondenten stelden wel het gesprek aan te willen gaan met het Rijk over additionele middelen (3).

Enkele respondenten gaven aan aanbieders op één of andere manier tegemoet te willen komen door nacalculatie om de gestegen loonkosten te compenseren (2), de bekostigingssystematiek aan te passen (1), een herberekening van de tarieven op basis van de nieuwe cao (1) of via tariefonderzoek.

Tot slot werd opgemerkt dat het probleem zich niet beperkt tot de Cao Jeugdzorg. Een respondent gaf aan dat veel jeugdzorgaanbieders de cao ggz of de cao gehandicaptenzorg hanteren, die eveneens voorzien in een forse loonstijging en een andere respondent gaf aan dat de Wmo 2015 ook een vergelijkbaar probleem laat zien.

Bijlage 4: Loonstijgingen in de verschillende cao's die van toepassing kunnen zijn op jeugdzorgaanbieders

Cao vvt		Cao ggz		Cao Gehandicaptenzorg		Cao Jeugdzorg	
1-10-2023	5%	1-11-2023	5%	1-12-2023	3%	1-1-2024	8%
1-3-2024	2,5%	1-1-2024	2%	1-6-2024	2%	1-7-2024	1,25%
1-10-2024	2,5%	1-12-2024	4%	1-12-2024	2%	1-3-2025	3%
Totaal	10%	Totaal	11%	Totaal	7%	Totaal	12%

Bij bovenstaand overzicht dient opgemerkt te worden dat de loonstijgingen in de verschillende cao's niet volledig vergelijkbaar zijn omdat deze op verschillende tijdstippen ingaan.

Daarnaast zijn in sommige cao's nog aanvullende voorwaarden van toepassing, zoals een aan de procentuele stijging verbonden minimum en maximum of extra's als eenmalige uitkeringen, aanpassingen van reiskostenvergoedingen of mogelijke additionele inflatiecompensatie.

Bijlage 5: Resultaten van de uitvraag onder aanbieders uitgesplitst naar van toepassing zijnde cao

Tabel 1: Met welk percentage worden (gemiddeld) voor uw organisatie de jeugdwettarieven voor 2024 geïndexeerd of verhoogd?²⁵

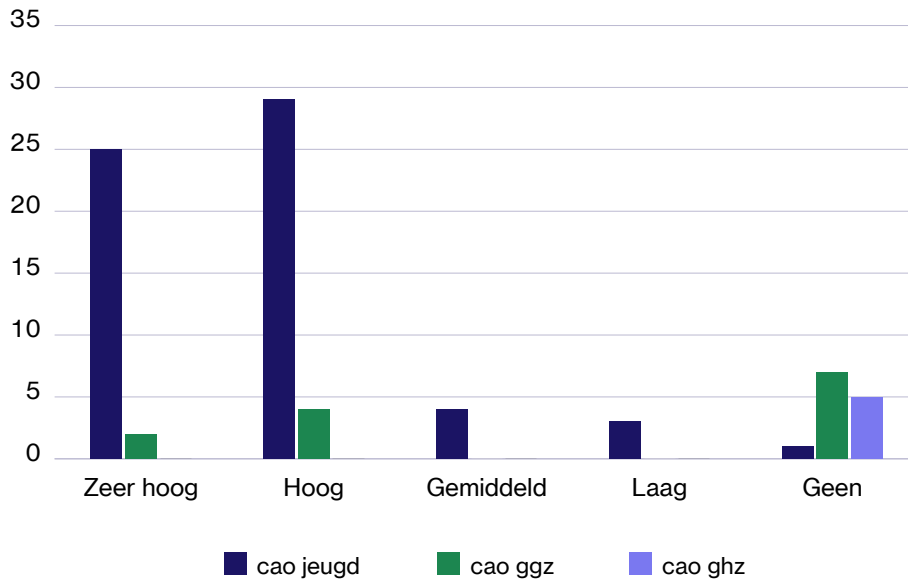
Indexatiepercentage	Cao Jeugdzorg	Cao ggz	Cao ghz	Totaal
<4%	2	0	0	2
4 - 4,9%	5	1	1	7
5 - 5,9%	9	0	1	10
6 - 6,9%	31	10	2	43
7 - 7,9%	9	1	0	10
>7,9%	2	1	1	4
Totaal	58	13	5	76

Tabel 2: Van welk indexatiepercentage op de tarieven bent u uitgegaan bij het opstellen van uw begroting 2024?

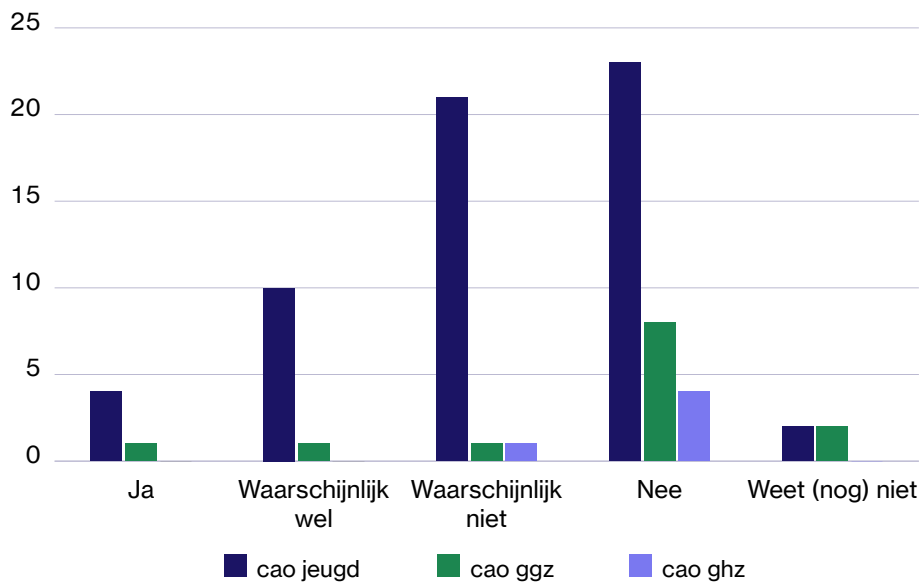
Indexatiepercentage	Cao Jeugdzorg	Cao ggz	Cao ghz	Totaal
<4%	1	0	0	1
4 - 4,9%	4	1	1	6
5 - 5,9%	9	0	1	10
6 - 6,9%	25	8	2	35
7 - 7,9%	5	3	0	8
>7,9%	15	1	1	17
Totaal	59	13	5	77

25 Eén aanbieder gaf aan dat de Cao Jeugdzorg niet van toepassing is, maar vermeldde niet welke cao dan wel van toepassing is. Deze aanbieder is hier derhalve buiten beschouwing gelaten.

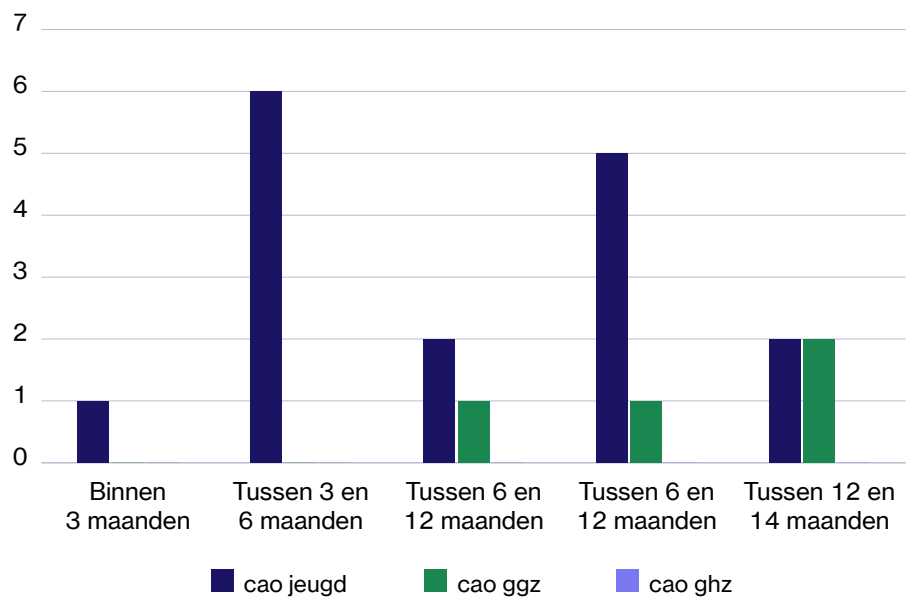
Grafiek 1: Hoe zou u de impact van de nieuwe Cao Jeugdzorg op uw exploitatie duiden? (N=80)

Grafiek 2: Kijkend naar de liquiditeitspositie van uw organisatie op dit moment, verwacht u als gevolg van de nieuwe Cao Jeugdzorg in de financiële problemen te komen? (N=78)

Grafiek 3: Binnen welke termijn? (N=16)

Bijlage 6: Uitvraag aanbieders

1. Met welk percentage worden (gemiddeld) voor uw organisatie de Jeugdnettarieven 2023 geïndexeerd of verhoogd?
2. Van welk indexatiepercentage op de tarieven 2023 bent u uitgegaan bij het opstellen van uw begroting 2024?
3. Wat is de impact van de nieuw afgesloten Cao Jeugdzorg op uw exploitatie?
Antwoordmogelijkheden: zeer hoog / hoog / gemiddeld / laag / geen
4. Kijkend naar de liquiditeitspositie van uw organisatie op dit moment, verwacht u als gevolg van de nieuwe Cao Jeugdzorg in de financiële problemen te komen?
Antwoordmogelijkheden: ja / waarschijnlijk wel / waarschijnlijk niet / nee / weet (nog) niet
5. (Als vraag 4 met *ja* of *waarschijnlijk wel* beantwoord – anders door naar vraag 6)
Binnen welke termijn?
Antwoordmogelijkheden: binnen 3 maanden / tussen 3-6 maanden / tussen 6-12 maanden / tussen 12-24 maanden
6. Hoe anticipeert u op de cao-loonstijging en/of welke maatregelen treft u?

Bijlage 7: Uitvraag gemeenten en regio's

1. De VNG adviseert haar leden om de Jeugdwettarieven 2023 met 6,3% te indexeren. Is dit bij u bekend?
Antwoordmogelijkheden: ja / nee
2. Met welk percentage indexeert uw regio/gemeente de Jeugdwettarieven 2023?
3. Overweegt u, gegeven de cao-loonstijging van 9,25% voor jeugdzorgwerkers in 2024 en 3% in 2025, het indexatiepercentage aan te passen?
Antwoordmogelijkheden: ja / nee / weet (nog) niet
4. (Als vraag 3 met *ja* beantwoord – anders door naar vraag 5): Tot welk percentage overweegt u het indexatiepercentage aan te passen?
5. Heeft uw regio/gemeente de jeugdzorgaanbieders in beeld die hierdoor (mogelijk) onder extra financiële druk komen te staan of problemen krijgen met hun liquiditeit?
Antwoordmogelijkheden: ja / gedeeltelijk / nee
6. Hoe gaat uw regio/gemeente om met deze aanbieders, of is uw regio/gemeente van plan met deze aanbieders om te gaan?

Dit is een uitgave van:

Jeugdautoriteit
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

www.jeugdautoriteit.nl

Ontwerp en illustraties: Ontwerpwerk

April 2024